

12 tras

Kultura –
Jabloniec

TRASY SPACEROWE

Jeleniej Góry
i Jablonca nad Nisou

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt „Jelenia Góra i Jabloniec nad Nisou – znowu razem” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa

Projekt „Jelenia Góra i Jablonec nad Nisou – znowu razem” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa

Teksty: Urząd Miasta Jelenia Góra, Kultura Jablonec
Korekta: Sandra Jaskólska
DTP i druk: AD REM www.adrem.jgora.pl

© Urząd Miasta Jelenia Góra, 2022
Foto: MediaSport, archiwum Miasta Jelenia Góra,
Matyáš Gál, Josef Hurta, arch. Kultura Jablonec

Nasz folder prezentuje osiem tras wiodących przez jedne z najbardziej atrakcyjnych obszarów Jeleniej Góry oraz cztery szlaki wokół Jablonca nad Nisou. Proponowane wycieczki mają różny stopień trudności, a podane przy ich opisach czasy przejścia są uśrednione i nie obejmują zwiedzania poszczególnych atrakcji ani odpoczynku. Każda z tras jeleńskich zaczyna się w okolicach przystanków autobusowych lub kolejowych. Trasy Jablonca Nad Nisou rozpoczynają się w miejscach zlokalizowanych w centrum miasta oraz przy przystankach autobusowych.

Folder powstał w ramach projektu „Jelenia Góra i Jablonec Nad Nisou – znowu razem”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa.

Życzymy Państwu miłego pobytu w miastach partnerskich Jeleniej Górze i Jabloncu nad Nisou oraz wielu pozytywnych wrażeń z każdej wycieczki.

BOROWY JAR

ok. 4 km

ok. 1 godz.

Perła Zachodu

Borowy Jar, czyli przełom rzeki Bóbr między Jelenią Górą a Siedlęcinem, usytuowany jest na północny zachód od centrum Jeleniej Góry. Jest to teren objęty ochroną w ramach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, porośnięty lasem, pełen różnokształtnych formacji skalnych, z których roztaczają się piękne widoki na dolinę rzeki, okolice Jeleniej Góry oraz samo miasto. Zachowane tu zabytki, jak i unikatowy krajobraz przez cały rok przyciągają miłośników turystyki pieszej i rowerowej, a nawet wspinaczkowej.

Wycieczkę rozpoczynamy na przystanku MZK przy ul. Podwale w Jeleniej Górze. Kierując się wskazaniem Szlaku Zamków Piastowskich, oznaczonego kolorem zielonym, dojdziemy na **Wzgórze Krzywoustego**. Według legendy w 1108 r. książę Bolesław Krzywousty założył tu warowny gród, który dał początek miastu Jelenia Góra. Najnowsze badania archeologiczne wykazują wszakże, że zamek postawiono tu w 2. poł. XIII w. Spalony w kolejnym stuleciu, został odbudowany, a w XV w. znowu zniszczony. Dziś poza resztkami wałów dawnego grodu na szczycie znajdziemy tam wybudowaną w 1911 r. wieżę widokową, z uwagi na kształt swego zadaszenia zwaną Grzybkim. Rozpościera się z niej wspaniały widok na Kotlinę Jeleniogórską i otaczające ją góry.

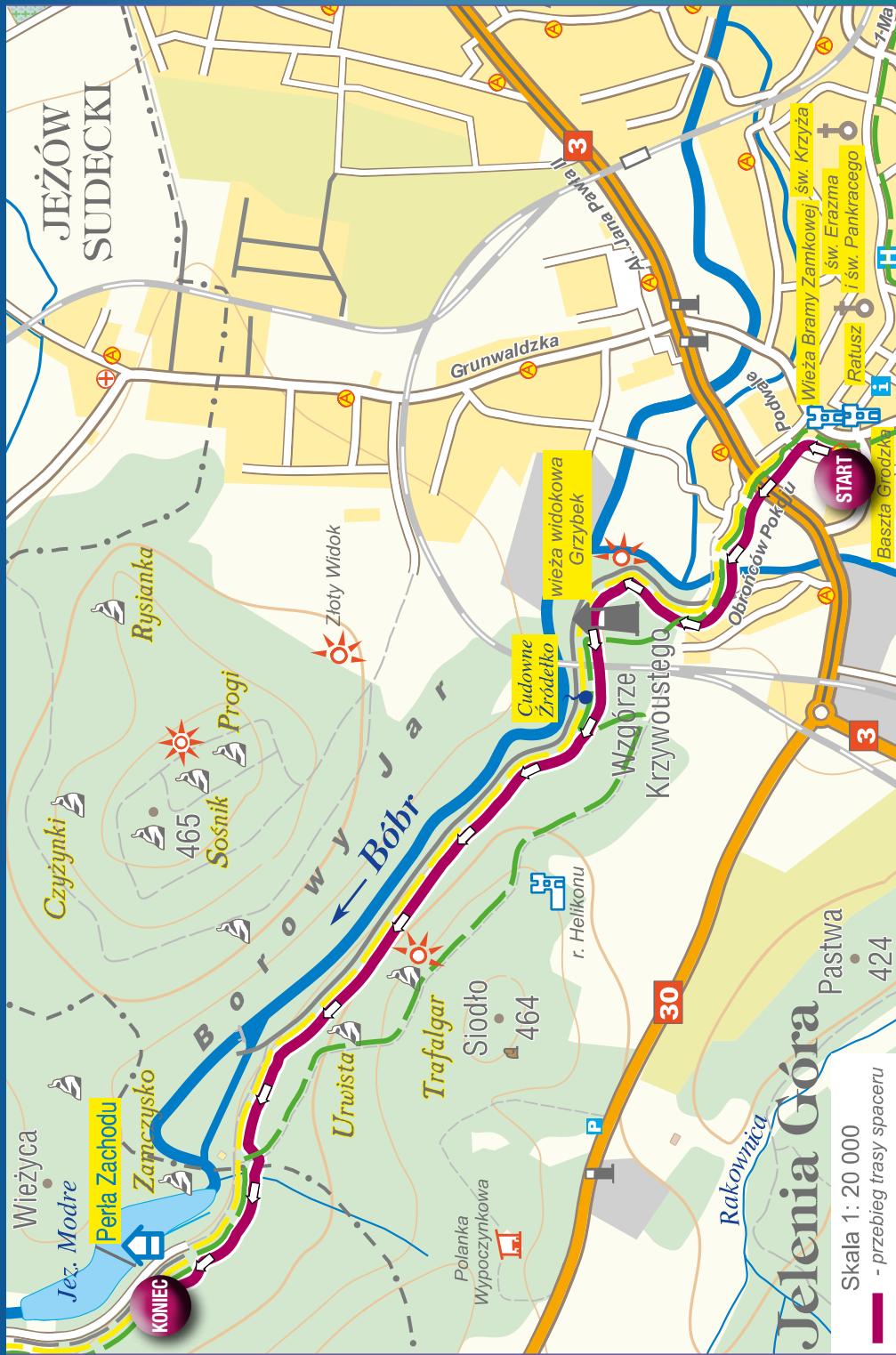
Schodząc w stronę rzeki Bóbr, docieramy do żółtego szlaku, którym idziemy w lewo, wzdłuż rzeki. Do 1945 r. trasa ta nazywana była **Drogą Końca Świata**, obecnie jest to ścieżka pieszo-rowerowa im. Mariana Południkiewicza, tragicznie zmarłego jeleniogórskiego lekarza i społecznika. Wkrótce przechodzimy pod potężnym wiaduktem kolejowym, zbudowanym w latach 1951-1953 na miejscu starszego, wzniesionego w 1865 r.

Nieco dalej znajduje się tzw. **Cudowne Źródelko**. Według podań tutejsza woda miała wykrywać u pijących ją kłamstwo i zdradę małżeńską. Wiele stuleci później, kojarzono to miejsce ze źródłem w Beocji u podnóża góry Helikon. Pod koniec XVIII w. burmistrz Jeleniej Góry Johann Christoph Schönau na pobliskiej górze Siodło kazał zbudować park miejski na wzór greckiego Helikonu, a wszystkie atrakcyjne miejsca w okolicy nazwać umownymi siedzibami muz.

Po drodze mijamy ruiny starej papierni, a jeszcze dalej sztuczną wyspę, na której umieszczone są zabytkowe turbiny wodne. Przy zakolu Bobru, naprzeciwko cypla skalnego, widzimy pracującą elektrownię Bobrowice. Lekkie podejście przy niej nazywane jest Końcem Świata.

Malowniczy trakt prowadzi stąd do **Gościńca Perła Zachodu**. Budynek znajduje się nad Jeziorem Modrym, na jego stromym brzegu. Stanął tu na początku XX w. W pełnej krasie najlepiej oglądać go z mostku nad wodą prowadzącego ku skale Wieżyca na drugim brzegu zbiornika. Taras z tyłu Gościńca oraz połączona z nim wieżyczka umożliwiają zaś podziwianie pięknych widoków na dolinę Bobru.

Naszą trasę możemy wydłużyć, wędrując do średniowiecznej **Wieżi Książęcej w Siedlęciniu**. Zabytek ów słynie z pokrywających jego ściany XIV-wiecznych malowideł o dworskiej tematyce. Spacer tam zajmie nam od Perły Zachodu ok. 25 minut.

Jelenia Góra

Pastwa 424

Skala 1: 20 000
 - przebieg trasy spaceru

GÓRA GAPY

„Złoty Widok”

Góra Gapy (dawniej *Kappenberg*, Kapturowa Góra) to rozległe, porośnięte mieszanym lasem wzniesienie na prawym brzegu Bobru. Znajduje się nad dawną Szkołą Wojsk Radiotechnicznych przy ul. Podchorążych. Dawniej była popularnym celem wycieczek widokowych jeleniogórzan oraz plenerem dla malarzy. Przecina ją dość gęsta sieć leśnych traktów, a na jej zboczach wyrasta szereg malowniczych skałek, m.in. **Progi**, **Czyżynki** czy **Sośnik**. Ta ostatnia stanowi naturalny punkt widokowy na Jelenią Górę z Karkonoszami w tle, a także na okolice Jeżowa Sudeckiego. Obszar ten należy do Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, jednego z najpopularniejszych terenów wspinaczkowych, położonych blisko Jeleniej Góry.

Wycieczkę możemy rozpocząć od **Wieży Bramy Zamkowej**, z której doskonale widać nasz cel. Wieża jest jedynym zachowanym elementem istniejącej w tym miejscu do XIX w. bramy miejskiej, broniącej wstępu do miasta od strony Wzgórza Krzywoustego. Została wzniesiona w 1584 r. po pożarze swej poprzedniczki, o której pierwsza wzmianka pochodzi z 1549 r. Trasa wiedzie ulicami: Podwale, Grunwaldzką i Podchorążych. Wędrówkę możemy skrócić dojeżdżając autobusem miejskim nr 1 z przystanku Podwale, do przystanku Podchorążych.

Od przystanku MZK ul. Podchorążych usytuowanego na północ od centrum Jeleniej Góry, cofamy się ulicą do wiaduktu kolejowego, przy którym skręcamy na zachód w wąską, ciągnącą się wzdłuż torów uliczkę. Po przejściu ok. 500 m skręcamy z niej w ścieżkę w prawo, która zaprowadzi nas do **Złotego Widoku**. Kierując się stąd drogowskazami, dojdziemy do punktu widokowego na Górze Gapy – **skałki Sośnik**. Pod koniec XIX w. poprowadzono tutaj liczne znakowane ścieżki, które prowadziły do widokowych miejsc. Jedna z nich była nazwana „ścieżką Księżnej Charlotty”.

Jelenia Góra

Pastwa 424

Skala 1 : 20 000

- przebieg trasy spaceru

GÓRA KOZINIEC

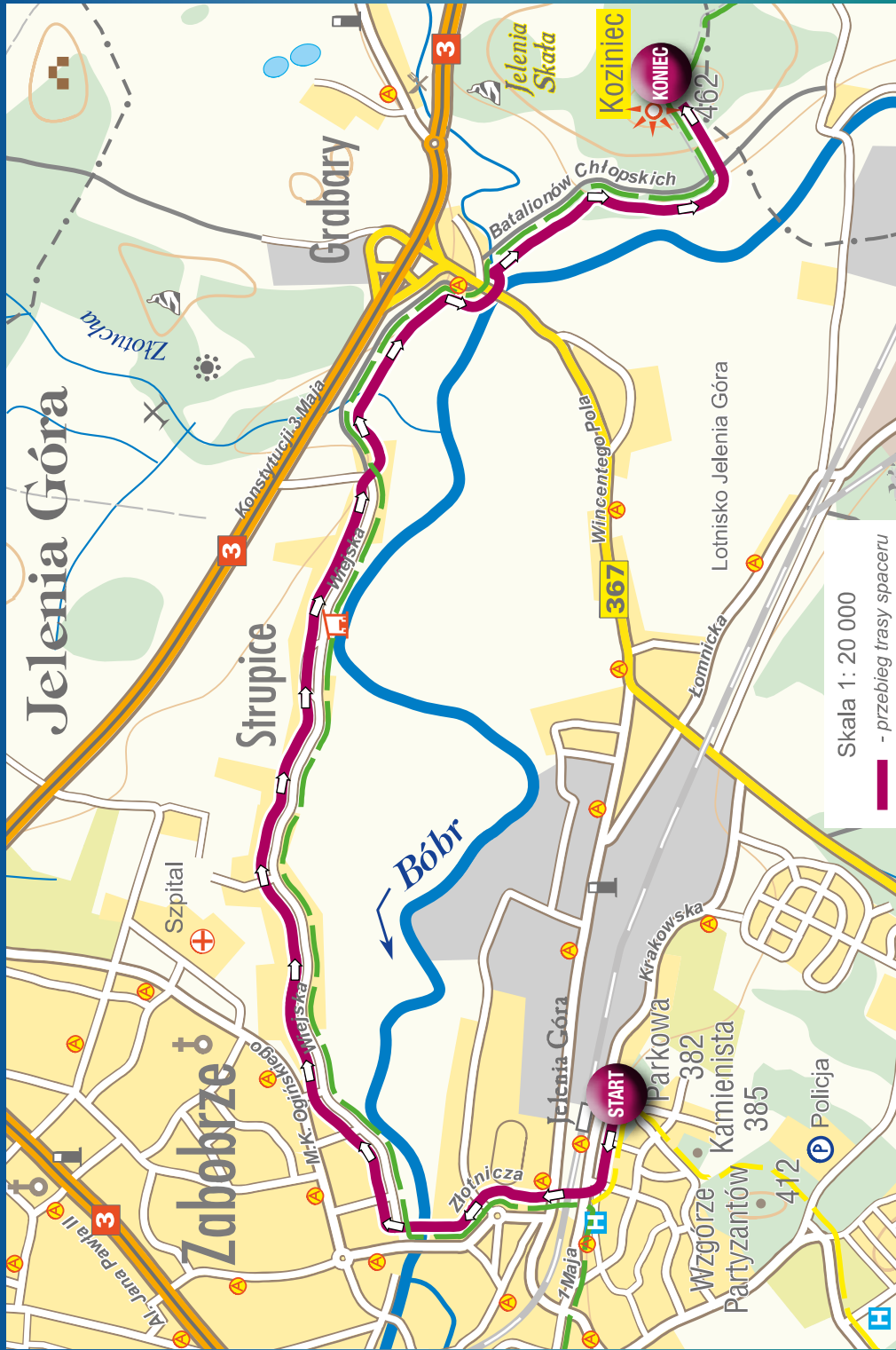
„Wyspa Dębowa”

Koziniec (niem. *Molkenberg*, 462 m n.p.m.) jest najwyższym wzniesieniem Wzgórz Dziwiszowskich, położonym w zakolu rzeki Bóbr. Jeszcze nie tak dawno temu na jego szczycie znajdowała się stalowa wieża widokowa, którą zbudowano w latach 1880-1906. Dziś pozostały po niej tylko schody wiodące na szczyt wzgórza (prowadziły od samej Dąbrowicy). Lekko poniżej dostrzeżemy fragmenty muru średniowiecznego zamku. Przez wzgórze przebiega zielony Szlak Zamków Piastowskich.

Spacer rozpoczynamy przy Dworcu Głównym PKP Jelenia Góra. Kierujemy się stąd w stronę centrum miasta i przechodzimy przez podziemne przejście, prowadzące pod torami kolejowymi. Za nim przekraczamy ul. Wincentego Pola i ul. Złotniczą, a następnie Różyckiego idziemy za wskazaniem zielonego szlaku turystycznego. Po przejściu mostu na rzece Bóbr trafiamy do dzielnicy Zabobrze. Za mostem skręcamy w prawo, w ul. Wiejską, która prowadzi nas przez dawną wieś **Strupice**, przyłączonej do Jeleniej Góry w 1954 r. Jest to jedna z najstarszych części miasta. Przy zakolu rzeki Bóbr mijamy miejsce nazywane **Wyspą Dębowa**, gdzie można wygodnie wypocząć.

Gdy ul. Wiejska przechodzi w ul. Łączną, ta druga doprowadza nas do ul. Wincentego Pola i mostu na rzece Bóbr w części miasta zwanej **Grabarami**. Znajdują się przy nim dwa głazy. Na jednym z nich widnieje piaskowcowa tablica z wyrytymi na niej latami najwyższego poziomu rzeki oraz piaskowcowa płaskorzeźba ukazująca dziecko. Na drugim głazie umieszczona jest tablica informacyjna, z której dowiemy się, że w tej okolicy dnia 2 czerwca 1608 r. wzburzone wody Bobru porwały kosz ze śpiącym dzieckiem. Szczęśliwie wyrzuciły go nieco poniżej na brzeg. Gdy matka odnalazła uratowane niemowlę, w podzięcie zamówiła płaskorzeźbę z podobizną dziecka, którą wmurowano potem w pobliski most, a obecnie znajduje się ona we wspomnianym głazie przy moście.

Trzymając się zielonego szlaku turystycznego, przechodzimy na drugą stronę ul. Wincentego Pola i szlakiem wzdłuż rzeki po naszej prawej stronie wędrujemy na pobliski Koziniec. Na szczycie wzniesienia znajduje się punkt widokowy, z którego roztacza się panorama na okoliczne miejscowości i oddalone pasma górskie.

Jelenia Góra

Zabórz

Strupice

Grabary

Bóbr

START

KONIEC

Szpital

Lotnisko Jelenia Góra

Batalionów Chłopskich

Wincentego Polki

Parkowa

382

Kamienista

385

Wzgórze
Partyzantów

412

Policja

Skala 1: 20 000

- przebieg trasy spaceru

Skály Wilhelma

Skały Wilhelma stanowią część wzniesienia Kopki, które przedwojenni mieszkańcy tych okolic szumnie nazywali *Abruzzen*, jako że miały im przypominać Abruzzi, czyli najwyższe pasmo Apeninów we Włoszech. Same skałki zwano zaś *Göttersitz*, co można tłumaczyć jako **Tron Bogów**. Na najwyższej z nich zachowały się fragmenty tablicy poświęconej niemieckiemu cesarzowi Fryderykowi III.

Ruszamy z przystanku MZK Zajezdnia MZK, czarnym szlakiem turystycznym ciągnącym się wzdłuż ul. Kruszwickiej. Po przejściu ok. 500 m mijamy z lewej strony ruinę pałacu wzniesionego tu w XIX w. Tuż za nim wyrasta przy naszej drodze **Jarkowa Górka**, na której dwa szczyty prowadzą leśne ścieżki. Z północnej strony wzniesienia rozpościerają się ładne widoki na centrum Jeleniej Góry. Niecałe 400 m dalej nasz szlak prowadzi w lewo i wspina się w kierunku lasu. Po stromym podejściu skręcamy w prawo i po chwili stajemy na Skałach Wilhelma. Ze wzgórza kierujemy się czarnym szlakiem turystycznym, który już na obszarze Osiedla Czarne łączy się z żółtym szlakiem. Po ok. 40 minutach znajdziemy się w **Parku Wzgórze Tadeusza Kościuszki**. W XIX w. było to ulubione miejsce spacerów jeleniogórzan. Znajdują się tutaj liczne aleje spacerowe, miejsca do ćwiczeń, place zabaw oraz profil geologiczny Sudetów Zachodnich wzniesiony tu w 1902 r. ze skał budujących te góry.

Wędrując przez park docieramy do **Muzeum Karkonoskiego**. Budynek został wniesiony w latach 1912-1914, potem kilkakrotnie go rozbudowywano. Na miejscu podziwiać można szereg wystaw dotyczących historii i kultury Karkonoszy. Najcenniejszą ekspozycją jest ta ukazująca historyczne i współczesne szkło artystyczne.

KONIEC

START

Jelenia Góra

Skala 1: 20 000

— przebieg trasy spaceru

ok. 9 km

ok.
2 godz. 40 min

Wieża widokowa na Górze Sołtysiej

Szlak wiedzie wokół Cieplic. Do jego głównej, oznaczonej na czerwono pętli przylega dodatkowo odcinek zielony (rozpoczyna się przy przystanku MZK Ceglana, a kończy przy tzw. Grobie Nieznanego Kapłana) i żółte łączniki, które razem stanowią całość trasy.

Na wycieczkę ruszamy z przystanku MZK Sołtysia Góra w Cieplicach. Od skrzyżowania ulic Wolności i Junaków idziemy za znakami czerwonymi do **Rozdroża Sołtysia Góra** i dalej do znajdującej się na szczycie wzniesienia wieży widokowej, skąd roztacza się bardzo ładna panorama Cieplic z Karkonoszami w tle. Trzymając się czerwonej pętli szlaku, wędrujemy na punkt widokowy Panorama, a potem przez Rozdroże nad Źródłem do ul. Krośnieńskiej. Tam skręcamy w prawo, by na wysokości cmentarza po lewej stronie, skrócić w lewo i wędrując za znakami naszego szlaku dotrzeć na Morskie Oko, gdzie przypuszczalnie na początku XX w. działał kamieniołom.

Wytyczona ścieżka prowadzi nas potem przez **Rozdroże Polana** i **Rozdroże pod Chmielnikiem** wokół jednego ze szczytów Wzgórz Łomnickich – **Chmielnika**. Gdy dotrzemy na ul. PCK, jeszcze przed widocznym przed nami kościołem Matki Bożej Miłosierdzia, skręcamy w lewo, przekraczamy ul. Wróblewskiego i wchodzimy w ul. Nad Stawami. Na jej końcu udajemy się w lewo, w ul. Podgórzyską. Po dotarciu do pętli autobusowej na przystanku MZK Podgórzyska idziemy w prawo, w stronę Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”. Dalej skręcamy znów w prawo – na wały suchego zbiornika przeciwpowodziowego Cieplice. Spacerując wałami schodzimy z nich do Parku Norweskiego, założonego w 1906 r. przez właściciela niegdysiejszej fabryki maszyn papierniczych w Cieplicach Eugena Füllnera. Ozdobą parku jest **Pawilon Norweski** wybudowany w latach 1906-1909. Wzniesiono go na wzór restauracji Frognersteren w Oslo. Stąd, zgodnie z oznaczeniami, kierujemy się już przez Park Zdrowy do Placu Piastowskiego.

START

Widok

Melnoski

Ewangelicki Kościół Zbawiciela

św. Jana Chrzyciela

Muzeum Przyrodnicze

Cieplicka

Park Zdrojowy

Termy Cieplickie

Park Norweski

Kamieniana

Zabka

Podgórzyska

Krośnierska

MB Miłosterdzia

Morskie Oko

Wielmielnik

Główny Cieplicki Szlak Spacerowy

422

W. Wróblewskiego

Pod Stawami

W. Kosciuszki

Mały Cieplicki Szlak Spacerowy

Staniszów

Cieplice Śląskie-Zdrój

Skala 1: 20 000

- przebieg trasy spaceru

CIEPLICE ŚLĄSKIE- ZDRÓJ

Od 1976 r. Cieplice stanowią część miasta Jelenia Góra. Wcześniej były odrębną miejscowością, której historycznie poświadczono początki sięgają 2. połowy XIII w. Już wówczas znano tutejsze ciepłe źródła i wykorzystywano je do leczenia, co czyni Cieplice najstarszym obok Łącka-Zdroju uzdrowiskiem w Polsce. Właśnie od ciepłych źródeł (tutejsze wody osiągnęły temperaturę 87° stopni Celsjusza) pochodzi nazwa miejscowości łac. *Callidus fons*, niem. *Bad Warmbrunn*, czy polskie Cieplice (w średniowieczu Cheplewode).

Plac Piastowski

ok. 3 km

ok. 1 godz.

Początek naszej wycieczki to przystanek MZK Plac Piastowski w Cieplicach. Kierujemy się stąd na zachód ku centrum uzdrowiska. Przechodzimy przez most na **Wrzosówce**, by za chwilę minąć z prawej strony ciekawy budynek Poczty Polskiej, zbudowany w 1885 r. Wkrótce docieramy do Placu Kombatantów, gdzie do lat 70. XX w. znajdował się cmentarz przy ewangelickim kościele Zbawiciela. O istnieniu w tym miejscu cmentarza przypomina tzw. Lampa Pamięci, którą umieszczono na placu w 2006 r. Sam kościół został wzniesiony w latach 1774-1777.

Nieco dalej, przy Placu Piastowskim, piętrzy się klasycystyczny **Pałac Schaffgotschów**, zbudowany w latach 1784-1788, choć prace nad nim trwały aż do początku XIX w. Była to niegdyś główna siedziba dawnych właścicieli Cieplic. Za pałacem skręcamy w lewo, wchodząc do Parku Zdrojowego. Choć jego początki sięgają już XVIII stulecia, obecny kształt – w stylu angielskim – nadano mu w XIX w. Przy głównej alei znajduje się pawilon uzdrowiskowy Edward, muszla koncertowa oraz Zdrojowy Teatr Animacji z przylegającym do niego budynkiem tzw. Galerii. Przy tym ostatnim możemy udać się w lewo w stronę odwrotu termalnego C1 lub skręcić w prawo, by dojść do tzw. **Mieczy Piastowskich**, czyli wykonanego w 1967 r. pomnika Martyrologii i Chwały Oręża Polskiego.

Skrajem Parku, gdzie znajduje się pomnik, wędrujemy w stronę pawilonu Edward, a następnie wychodzimy za nim na Plac Piastowski, gdzie odnajdziemy pijalnię zewnętrzną zwaną Nimfą Wodną Zdrojem. Idziemy dalej pod wolno stojącą dzwonnica i wstępujemy na teren pocysterskiego zespołu klasztornego, czyli kompleksu budynków związanych z założeniem Cieplic w XIII w. i przybyciem tu zakonu cystersów w 1403 r. Jedną z najcenniejszych budowli zespołu jest barokowy **kościół św. Jana Chrzciciela**, wzniesiony w latach 1712-1714. W ołtarzu głównym świątyni widnieje obraz Michała Willmanna, jednego z najsłynniejszych malarzy epoki baroku na Śląsku.

W części budynku klasztornego mieści się obecnie **Muzeum Przyrodnicze**, którego wystawy prezentują wspaniałe kolekcje ptaków, ssaków, skamieniałości, poroży, motyli, muszli, minerałów, przekrojów drzew i gipsowych modeli grzybów. Gdy w 2011 r. podczas remontu odkryto na ścianach klasztoru XVII-wieczne freski, przedstawiające fragmenty z żywota św. Bernarda z Clairvaux, zorganizowano na miejscu wystawę Wirtualne Muzeum Barokowych Fresków na Dolnym Śląsku. W Muzeum Przyrodniczym urządzone są także wystawy czasowe o charakterze historycznym i artystycznym, a przede wszystkim przyrodniczym, jak np. wrześniowa Wystawa Świeżych Grzybów.

Idąc w stronę Tężni Cieplice, mijamy **Długi Dom**, który choć wybudowany pod koniec XVII w., korzeniami sięga średniowiecza. Niegdyś to właśnie tutaj przechowywano zbiory przyrodnicze i bibliotekę Schaffgotschów. W jego podwórzu znajdziemy źródło Marysieńka.

Nasz spacer kończymy pod głównym budynkiem Domu Zdrojowego Uzdrowiska Cieplice, zbudowanym przez Schaffgotschów w latach 1930-1931 jako nowoczesny kompleks uzdrowiskowy.

Skala 1 : 5 000

- przebieg trasy spaceru

Cieplice Śląskie-Zdrój

Park Zdrojowy

Z JAGNIĄTKOWA NA ZAMEK CHOJNIK

ok. 7 km

ok.
2 godz. 20 min

Zamek Chojnik

Zamek Chojnik zbudowany na skale, z trzech stron otoczony przepaściami, podczas swojej długiej historii nigdy nie został zdobyty. Wzniesiony w XIV w., w ruinę obrócił się w 1675 r., po pożarze wywołanym przez uderzenie pioruna. Warownia znajduje się na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego, który w 2016 r. został powiększony poprzez połączenie dotychczasowej enklawy Góry Chojnik z głównym obszarem Parku, przez co w nowych granicach Parku oprócz Chojnika znalazły się także **Góra Żar**, **Kopista** i **Szerzawa**.

Ruszamy z przystanku MZK przy **Muzeum Miejskim Dom Gerharta Hauptmanna** w Jagniątkowie. Po wizycie w placówce, która mieści się w dawnej siedzibie pisarza noblisty, nazywanej przed wojną *Wiesenstein*, czyli Łąkowy Kamień, wędrujemy do skrzyżowania dróg za budynkiem Muzeum. Tam skręcamy w prawo, zgodnie z przebiegiem czarnego szlaku turystycznego. Przebiega tędy Promenada Jagniątkowa. Promenada to szlak pieszo-rowerowy o długości 2,5 km, który został utworzony dla ochrony, udostępnienia i promowania lokalnego bogactwa przyrodniczego. Znajdują się przy nim m.in. lasy liściaste z dominującym w nich bukiem, górskie łąki konietlicowe, łąki wilgotne, miejsca zabagnione.

Na ul. Myśliwskiej szlak czarny łączy się ze szlakiem niebieskim i oba wiodą nas w dół ku ul. Michałowickiej. Tam je opuszczamy, idąc w lewo do **kościółka pw. Miłosierdzia Bożego**. Świątynię zbudowano w latach 1980-1985 w stylu nawiązującym do stylu podhalańskiego. Jej pierwszym i długoletnim proboszczem był ksiądz Marian Matula, znany w Jeleniej Górze i okolicy jako ksiądz Kubek. Duchowny przez całe lata był poczytnym felietonistą „Nowin Jeleniogórskich” i wspaniałym przyjacielem wielu jeleniogórzan.

Od kościoła schodzimy szlakiem żółtym, do którego dołącza wkrótce Promenada Jagniątkowa. Za mostem na Wrzosówce wiedzie nas ona w ul. Zarzeczną, następnie Karkonoską, Krętą i znowu Karkonoską, kończąc się przy pomniku przyrody **Dąb Pokoju**. Kiedyś stał przy nim pomnik poświęcony ofiarom I wojny światowej. Kierujemy się stąd szlakiem zielonym, który prowadzi nas na północny wschód ku Piekielnej Dolinie pod Chojnikiem. Dalej wędrujemy w prawo tzw. Ścieżką Kunegundy, która wiedzie na **Przełęcz Żarską**. Stamtąd szlakiem żółtym idziemy w lewo na Zamek Chojnik. Z Chojnika proponujemy zejść czarnym szlakiem przez **Zbójceckie Skały**, których główną atrakcją jest jaskinia Dziurawy Kamień oraz Zbójcecka Grotta. Alternatywą jest spacer do Sobieszowa łagodniejszym, czerwonym szlakiem.

KPN: Centrum Muzealno-Edukacyjne Karkonoskiego Parku Narodowego - Pałac Sobieszów

366

Sobieszów

KONIEC

Piechowice

sztolnie

Cichy Potok

Cichą Dolina

Sobiesz 633

Trzmielak 647

Grzybowiec 750

Jagniątków

Kotłiska

Dom G. Hauptmanna

START II

św. Marcina

Karkonoska

T. Chałubińskiego

Zbojeckie Skatki

Chojnik 627

Zamek Chojnik

Żar 680

Karkonoski Park Narodowy

Rudzianki 591

Chetm 483

Chojniew Podzamcze

Kuczniak 577

Zachełmie

Skala 1: 20 000

- przebieg trasy spaceru

CZARNY KOCIOŁ JAGNIĄTKOWSKI

ok. 12 km

ok.
4-5 godz.

Muzeum Dom Gerharta Hauptmanna

Jagniątków to najwyższej położona część Jeleniej Góry, której wielką zaletą jest bezpośrednio sąsiedztwo Karkonoskiego Parku Narodowego. W górnej części Jagniątkowa znajduje się **Willa Łąkowy Kamień**, niegdyś dom niemieckiego noblisty w dziedzinie literatury Gerharta Hauptmanna. Obecnie mieści się tutaj muzeum poświęcone twórczości pisarza.

Z przystanku MZK Dom Gerharta Hauptmanna kierujemy się na południe, przechodząc przez parking, za którym biegnie ul. Myśliwska. Wchodzimy na niebieski szlak turystyczny, który prowadzi nas w górę do Żywego Banku Genów Jagniątków Karkonoskiego Parku Narodowego. Głównym zadaniem ośrodka jest dbałość o różnorodność biologiczną flory Karkonoszy poprzez zabezpieczenie i zwiększenie jej zasobów genowych. Na miejscu znajduje się też szkoła leśna, prowadzone są zajęcia edukacyjne, a od kilku lat z powodzeniem hodowany jest bardzo rzadki, charakterystyczny dla Karkonoszy motyl niepylak apollo.

Niebieski szlak turystyczny, zwany tu Koralową Ścieżką, wiedzie nas stąd w głąb gór. Gdy przekroczymy tzw. Trzecią Drogę, przy której znajduje się wiata przystankowa, jeszcze chwila wędrówki dzieli nas od Paciorków. Jest to grupa granitowych skałek w większości usytuowanych po prawej stronie naszej ścieżki, na wysokości 1040-1070 m n.p.m. Dwie z nich znajdują się po lewej stronie traktu, a umieszczone tam taras widokowy umożliwia widziwianie widoków na Karkonosze.

Jakieś 700 m wyżej szlak niebieski dociera do **Rozdroża pod Śmielcem** (1127 m n.p.m.). Tam opuszczamy Koralową Ścieżkę i idziemy w lewo zielonym szlakiem turystycznym, zwanym tu Ścieżką nad Reglami.

Wystarczy 10 minut spaceru, byśmy dotarli do **Rozdroże pod Jaworem** (1098 m n.p.m.), skąd roztacza się wspaniały widok na Czarny Kocioł Jagniątkowski. Jest to jeden z sześciu kotłów polodowcowych w polskich Karkonoszach i jak one stanowi pozostałość działalności plejstoceńskich lodowców. Jego zbocza sięgają 150 m wysokości i pocięte są licznymi żlebami, u podnóża których widać stożki usypiskowe. Owe stożki częściowo są zarośnięte, co stanowi dowód na to, że obrywy skalne nie są tu tak intensywne jak w usytuowanych na zachód Śnieżnych Kotłach. W górnej części Czarnego Kotła, na spłaszczeniu można dostrzec mający ok. 1,5 m wysokości tzw. **Wędrujący Kamień**. „Wędrujący”, bo przypuszczalnie na skutek działalności wody i mrozu delikatnie przemieszcza się w dół stoku.

Ścieżka nad Reglami prowadzi nas dalej przez potoki Wrzosówka i Polski Potok oraz źródłiska Sopotu do czarnego szlaku turystycznego, tzw. Petrovki. Tam skręcamy w lewo i idziemy w dół aż do Jagniątkowa.

Jagniątków

Karkonoski
Park Narodowy

Węzówka

781

Leśniak

812

Paciorki

Wyrzówka

Polski Potok

G r z b i e t

Petrovka

Sopot

Ścieżka nad Regłami

Czarny Kocioł

Wędrujący Kamień

Karkonoski
Park Narodowy

Fatzywy Kamień

Jagniątkowski

Bażynowe
Skąty

Skala 1 : 20 000

- przebieg trasy spaceru

WOKÓŁ ZAPORY JABLONECKIEJ

ok. 6 km

1,5 godz.

Jablonecka zapora wodna

Zapora w Jabloncu nad Nysą to nie tylko popularne kąpielisko i miejsce do uprawiania sportów wodnych, lecz również ciekawostka architektoniczna i techniczna. Została zbudowana w latach 1906–1911 dla celów ochrony przed powodzią, które nawiedzały miejscowości położone u podnóża gór. Zapraszamy na spacer wokół ponad stuletniej zapory. Trasę można pokonać nawet z dziećmi, dla których w okolicy powstało wiele placów zabaw. Można ją również polecić rekreacyjnym biegaczom. Z centrum miasta dostrzemy tu w piętnaście minut idąc ulicą Palackiego.

Na promenadę nad wodą wyruszamy z lokalnego **mini browaru Volt** i kierujemy się w stronę olbrzymiej wędki. Jest ona dziełem rzeźbiarza Vratislava K. Nováka. Przed restauracją Rybářská bašta skręcamy w prawo i wracamy drugim brzegiem zapory. Nasza trasa będzie dalej, wokół tzw. drugiej i trzeciej zapory, częściowo prowadząc przez las. Obchodzimy całą zaporę i docieramy do zachodniego brzegu, na którym latem można liczyć na szeroką ofertę gastronomiczną i miejsca do opalania. Niedługo znajdowały się tu tzw. **łaźnie słoneczne**.

W drodze powrotnej do browaru Volt przechodzimy przez **granitową bramę zapory z dwiema wieżyczkami**. Pod względem technicznym i architektonicznym zapora jest dziełem, które wciąż budzi podziw. Ciekawostką może stanowić fakt, że w 2013 roku dokończono nową sztolnię, która w razie przepełnienia zapory może wyprowadzić wodę pod ziemię, poza tereny zabudowane miasta.

MŠENO nad Nisou

JABLONKÉ PASEKY

START KONIEC

JABLONEC W GODZINKĘ

Ratusz w Jabloncu nad Nisou

ok. 3 km

1 godz.

Trasa zaczyna się przy centrum informacji turystycznej, które mieści się w **Domu etnografów Scheybalów**. Od razu widać, że jest to dawna plebania. Należała do pobliskiego kościoła św. Anny wzniesionego pod koniec XVII wieku i wraz z nim tworzy niegdysiejsze historyczne centrum miasta. Ruszając pod górę docieramy na początek deptaku (ul. Komenskiego), który prowadzi prosto do ratusza. Po drodze warto zwrócić uwagę na zdobienia kamienic.

Mírové náměstí to najstarszy plac w Jabloncu, na którym dominuje budynek ratusza zbudowany w latach 1931–1932 w stylu funkcjonalistycznym. Latem jego wieża służy jako wieża widokowa. Dalej ruszamy ulicą Gen. Mrázka w stronę teatru, który przykuwa uwagę secesyjną elegancją. Gdy minimy zabytkowy budynek poczty czeka nas ostra wspinaczka pod górę do ul. 28. října, gdzie wznoszą się wille niegdysiejszych wpływowych jabloneckich eksporterów biżuterii. Następnie kierujemy się na **Horní náměstí** z zachwycającym monumentalnym kościołem katolickim pw. Najświętszego Serca Jezusowego, skąd rozpościera się widok na okolice z **wieżą widokową Černá** studnice na horyzoncie. Dalej mijamy budynek Technikum Artystyczno-Przemysłowego i wracamy pod ratusz. Szkoła istniejąca od 1880 roku kształci adeptów sztuki jubilerskiej, jak i innych kierunków, w tym medalierstwa.

Tym razem z placu Mírové náměstí skręcamy w lewo i ulicą Podhorską dochodzimy do malowniczej świątyni **Czechosłowackiego Kościoła Husyckiego** na **placu dr. Farskiego**. Stąd już tylko parędziesiąt metrów dzieli nas od Muzeum Szkoła i Biżuterii prezentującego tradycję, której Jablonec zawdzięcza swój rozkwit.

ZA WIDOKAMI PRZEZ PETŘÍN NA DOBRĄ WODĘ I CZARCI KAMIEŃ

7,5 km

2,5 godz.

Widok na Jablonec nad Nisou

Spacer z centrum Jablonca na szczyt Petřín. Trudy wspinaczki w pierwszej połowie trasy wynagrodzą piękne widoki na Jablonec i Góry Izerskie. Na trasie znajduje się kilka ciekawych miejsc.

Jednym z nich jest **Dom Jany i Josefa V. Scheybalów** (dawna plebania) – jeden z najstarszych domów w Jabloncu wraz z **kościółem św. Anny** stanowi historyczne centrum miasta. Nazwany od nazwiska wybitnych miejscowych etnografów, małżeństwa Scheybalów, którzy niegdyś go zamieszkiwali. W pobliżu znajdują się **Sady Tyrša** – ponad stuletni park miejski z pomnikiem upamiętniającym poległych w I wojnie światowej.

Niezapomniane widoki można podziwiać z: **Petřína** – hotelu wycieczkowego z restauracją z 1906 roku. Nieco dalej znajduje się **punkt widokowy na Dobrej Wodzie** – z gniejsowej skałki rozpościera się panorama na całe miasto. Kolejną atrakcją na trasie jest **Czarci Kamień** – sporych rozmiarów granitowy głaz spoczywający na czterech mniejszych głazach tworzy coś w rodzaju otwartej jaskini. Wiąże się z nim legenda o diable i skarbie. Na uwagę zasługuje również **nieczynny browar i stawy browarniane** – z dawnej sławy tutejszego browaru (zbudowanego w latach 1833-1835) niewiele zostało, warzenia piwa definitywnie zaprzestano w latach osiemdziesiątych ubiegłego stulecia.

DO PUNKTU WIDOKOWEGO
NISANKA I ŹRÓDEŁ NYSY

Wieża widokowa Nisanka

8 km

2,5 godz.

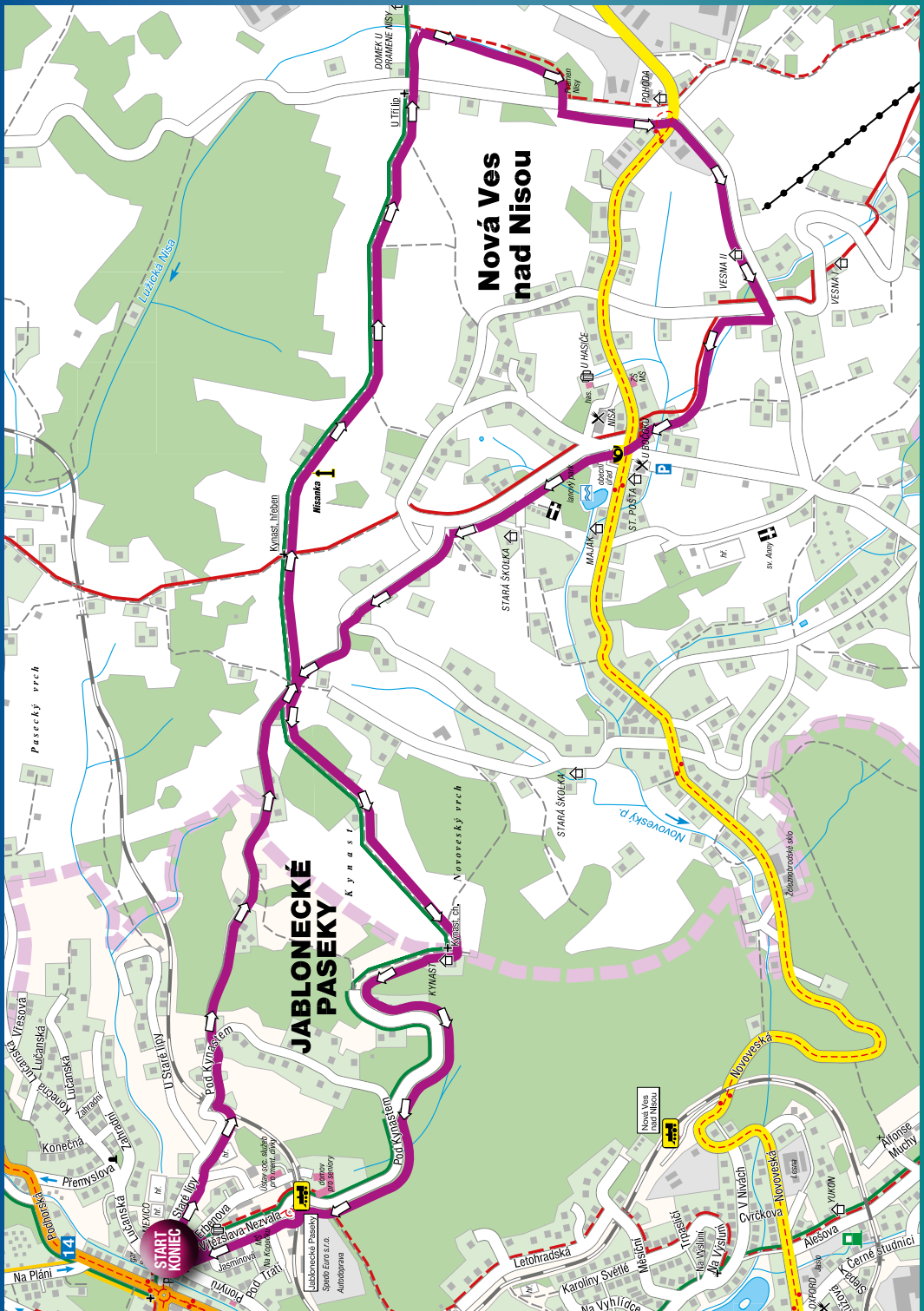
Ośmiokilometrowa trasa okrężna z dzielnicy Jablonecké Paseky na wieżę widokową Nisanka, do źródeł Nysy i przez Novą Ves i Kynast z powrotem do Jablonca. Trasa biegnie malowniczymi miejscami, z którymi wiążą się ciekawe wydarzenia historyczne.

Pierwszym punktem jest **Cesarska lipa** – 14-metrowa lipa licząca sobie 230 lat upamiętnia wizytę cesarza Józefa II podczas jego podróży inspekcyjnej w dniu 26 czerwca 1766 roku.

Wieża widokowa Nisanka (676 m) jest połączeniem przekaźnika telekomunikacyjnego z platformą widokową. Została zbudowana w 2006 r. Rozpościera się z niej widok na Góry Izerskie, Karkonosze i pasmo Ještědský hřbet. Na skrzyżowaniu starych dróg z 1810 roku, można odpocząć przy **Trzech Lipach**, które zostały ponownie zasadzone w tym miejscu oraz przy odrestaurowanej kapliczce „Żelazny Krzyż”.

Następnie zbliżamy się do **źródła Nysy Łużyckiej**. Jest to punkt początkowy międzynarodowej trasy rowerowej Odra – Nysa, która ma 591 km długości i prowadzi aż nad Bałtyk. W drodze powrotnej należy wspomnieć o **dawnym uzdrowisku Paseky (Bad Schlag)** – kamień węgielny pod budowę sanatorium wmurowano w 1893 roku. Na terenie uzdrowiska znajdował się dawniej park z alejkami, w głównym budynku lokale restauracyjne, pawilony czytelnicy i muzyczny, a nawet basen ze sztuczną falą i korty tenisowe! Uzdrowisko działało do 1945 roku. Obecnie znajduje się tu dom spokojnej starości.

Pobliski **Pomnik bohaterów I wojny światowej** upamiętnia miejsce, w którym leczono żołnierzy wracających z frontu, w sąsiednim sanatorium. Dla upamiętnienia tych, którzy z powodu odniesionych ran umierali, powstał tzw. gaj bohaterów.

Nová Ves nad Nisou

JABLONCKÉ PASEKY

Lucecká Lusa

Hřtanek

Kynasť

START KONEC

Nová Ves nad Nisou

Nová Ves nad Nisou

